

HILVERSUM PAS OP.

PAS OP IN EIGEN PERK

Het zojuist begonnen jaar 1989 belooft een bijzonder jaar te gaan worden.

De goede contacten, die de laatste jaren ontstaan zijn tussen het bestuur van de Hilversums Historische Kring 'Albertus Perk' en het bestuur van de stichting Hilversum, Pas Op, behoeven niet langer tot de beide besturen beperkt te blijven.

In Eigen Perk zal een plaatsje worden ingeruimd voor Pas Op en de uitgave zal voortaan worden toegestuurd aan alle donateurs van Pas Op.

Uiteraard is al een aantal donateurs van Pas Op lid van Albertus Perk, zoals een aantal leden van Albertus Perk donateur is van Pas Op. En zo hoort het ook!!

Wij hopen dat de uitwisseling van informatie over ieders activiteiten ertoe zal leiden dat 'living apart' heel goed 'together' kan en dat de gemeenschappelijke belangstelling voor de historie van Hilversum in een moderne 'lat-relatie' tot grote bloei zal komen.

Wij danken de redactie van Eigen Perk bijzonder hartelijk voor de geboden gastvrijheid en verwachten een vruchtbare samenwerking!

Namens het bestuur van de stichting Hilversum, Pas Op.

Mr B.C. Schweers
voorzitter

JAARVERGADERING VAN DE STICHTING HILVERSUM, PAS OP

Op 8 april aanstaande zal de Stichting Hilversum, Pas Op haar jaarlijkse vergadering houden waarbij donateurs en andere belangstellenden kennis kunnen nemen van het reilen en zeilen van de stichting in het afgelopen jaar.

Zoals de laatste jaren gebruikelijk zal aansluitend een korte dia-presentatie worden gehouden, dit maal door de heer Max Cramer, voorzitter van de gemeentelijke monumentencommissie. Zijn praatje zal, in aansluiting op zijn lezing voor de Hilversumse Historische Vereniging Albertus Perk op 22 maart, gaan over het Nimrod- en Diergaardepark, gevolgd door een wandeling door deze wijk, waarbij diverse interessante villa's, waarvan er enkele uitgebreid in het gemeentelijk architectuurrapport staan beschreven, nog eens beter kunnen worden bekeken. Wij stellen ons voor dat deze wandeling ongeveer vijf kwartier in beslag neemt.

Het leek ons een goede gedachte de bijeenkomst ook in deze wijk te houden en in de Remonstrantse Kerk aan de 's-Gravelandseweg 144, een van de meest interessante bouwwerken in deze wijk. Dit bekende houten kerkje deed vroeger dienst als koetshuis van het landgoed 'Quatre Bras', dat op de plek lag waar nu de gelijknamige flats, door Dudok ontworpen, op de hoek van de 's-Gravelandseweg en Bussummergrintweg zijn gelegen. Het koetshuis is in 1898 gebouwd en ontworpen door A. Salm. Het doet sterk denken aan een Zwitsers chalet wat nog eens wordt bevestigd door het opschrift op de bouwtekening "ontwerp voor een Zwitsersche stal". Door de houten opbouw was een rijke decoratie mogelijk welke vooral bij de ramen, deuren en dakschoren tot uitdrukking komt.

De stichting nodigt haar donateurs, de leden van 'Albertus Perk' en andere belangstellenden uit de bijeenkomst bij te wonen.

Datum : 8 april

Plaats : Remonstrantse Kerk aan de 's-Gravelandseweg 144 te Hilversum

Aanvang: 14.00 uur. Einde : omstreeks 16.30 uur

R.M.

DE BOERDERIJ VAN HOUTMAN

In de editie van 'Eigen Perk' van mei 1988 werd in de rubriek Huis met Historie door Jan Lamme en Max Cramer een artikel geschreven over de 'Boerderij van Houtman'. Dit karakteristieke bouwwerk op de hoek van de Langestraat en de Zon en Maanstraat, dateert uit 1766 en heeft een karakteristieke klokgevel. De hoofdvorm van dit van oorsprong woon- en bedrijfsgebouw is een langgerekt en breed huis van circa 10,5 x 25 meter dat bij de scheiding over de gehele breedte werd gedeeld door een gang. Deze gang scheidde de deel (stal) van het woongedeelte, een vorm die in het Gooi op vele plaatsen voorkomt. In de plattegrondontwikkeling is deze hoofdvorm nog herkenbaar; de gang is evenwel opgedeeld en de stal is aan het einde van de vorige eeuw ingericht in een drietal smalle zelfstandige woningen c.q. winkels en een keuken, die in gebruik is bij de hoofdwooning. De hoofdwooning zelf is in de loop der tijden overlans opgedeeld in twee zelfstandige eenheden. De scheidingen lopen niet volgens logische plattegronden, maar volgen de lijn van de historische plattegrond van de toenmalige binnenmuren. Op deze wijze ontstond een complexe verdeling van de woningscheiding.

De gevels zijn in het begin van deze eeuw aangepast aan de gebruikseisen, die toen werden vastgesteld. Van de gevelwand van de Zon en Maanstraat werd eerst een 'travee' tot winkelpui verbouwd. In een later stadium werd een tweede vak voorzien van de huidige glaspui en is in huisnr. 2 nog een voordeur met bovenlicht ingebroken. Voor de rest bleef het een woonbestemming behouden.

Rijksmonument

In 1973 werd het op de Rijksmonumentenlijst geplaatst, met vier andere panden de eerste Rijksmonumenten in Hilversum. De betreffende beschikking van het toenmalige Ministerie van CRM omschreef het pand als 'een landelijk laaghuys met forse topgevel, 18e eeuw, hardstenen versieringen aan weerszijden'.

In het bovengenoemde artikel uitten de toenmalige eigenaar W. Houtman en Jan Lamme de wens dat de Stichting Hilversum, Pas op het pand zou kopen en er wegen voor restauratie gevonden zouden worden.

Tussen de stichting en de heer Houtman waren toen al onderhandelingen gaande, die resulteerden in het verhoren van de eerste wens: op 5 oktober 1988 passeerde de notariële actie, waarbij de stichting eigenaresse werd. In het koopcontract was uitdrukkelijk vermeld, dat de twee natuurstenen siervazen, die zich vroeger op de hoeken van de klokgevel bevonden, in de koop waren begrepen. Deze zijn nu opgeslagen en zullen na de restauratie weer op de oorspronkelijke plaats worden teruggezet. Volgens de overlevering zouden zij overigens oorspronkelijk afkomstig zijn van de sloop van een buiten langs de Vecht en door een van de vroegere eigenaren zijn opgekocht om zo zijn huis wat te verfraaien.

Tevens maakte de notariële actie gewag van een erfdienstbaarheid, vermeld in een koopacte op 31 augustus 1825 voor notaris Albertus Perk te Hilversum verleden luidende: "behoudens dit perceel een vrije overweg tusschen de koepel en de grond van de verkoopster en het erf van de Weduwe en erve Rinkel met dat recht zooals die overweg thans bestaat". De eigenaren van de boerderij hadden dus het recht over ander-mans grond naar hun 'koepel' te gaan, een theehuis dat zich bevonden moet hebben op de hoek van de Kerkbrink en de Langestraat.

De bouwkundige toestand

De bouwkundige toestand van het casco van het pand is wat betreft het gevelmetselwerk als matig tot slecht te kwalificeren. De opgemetselde wangen van de voorgevel behoeven integraal herstel, evenals de afdekkingen van voor- en achtergevel. Boven-

dien is de voorgevel onderhevig aan zettingen als gevolg van de zeer ondiepe fundering. Opmerkelijk is eenzelfde situatie destijds aan het perceel Nieuw-Loosdrechtse-dijk 105 te Loosdrecht, daterend uit dezelfde bouwtijd. Deze gebreken dienen spoedig verholpen te worden, evenals de aanzienlijke scheurvorming. De toestand van de kap is slecht: plaatselijk zijn de spanten afgezaagd en vermaakt. De vele lekkages hebben verwoestend werk gedaan. De houtconstructie van de stal is, zij het ernstig door rot aangetast, nog grotendeels aanwezig. Bij een eerdere verbouwing is de achtergevel en een deel van de zijgevel gepleisterd.

In het te presenteren restauratieplan zullen ook de door houtrot aangetaste kozijnen, ramen, luiken en deuren, alsmede de opleggingen van de balken in de muren moeten worden hersteld.

Aan de verhoring van de in 'Eigen Perk' verwoorde tweede wens wordt hard gewerkt. De restauratie van dit object heeft blijkens de gemeentelijke lijst met te restaureren monumenten, de hoogste prioriteit. Er is inmiddels ongeveer f 290.000,- aan subsidies van overheidswege toegezegd. Voor de verkrijging van het resterende bedrag wordt thans een plan opgesteld.

Er is al veel gebeurd, maar wij zijn er nog lang niet! Het optimisme over de goede afloop van de restauratieplannen is echter duidelijk aanwezig.

P. van Vliet / R. Meijer

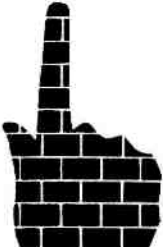
PAS OP-KALENDER 1989

Het afgelopen jaar heeft de Stichting Hilversum, Pas Op haar eerste kalender uitgebracht. Een aquarel van de Villa Corvin, en twaalf tekeningen, alle van de hand van Jacqueline Wielinga, laten bekende en minder bekende plekjes van Hilversum zien.

Een tussenblad met een foto van de huidige situatie met een summiere beschrijving door Frans Renou roept soms nostalgische herinneringen op.

G. Kloosterman verzorgde de foto's, Lodewijk van de Velden de lay-out en Drukkerij van Dam de productie. Door sponsoring van de Jong, Strankinga, Ronk Makelaars en Chr. Smit Makelaars, was het mogelijk de kalender voor f 15,- te koop aan te bieden.

Er zijn nog wat exemplaren over: op de lezingen-avonden van 'Albertus Perk' kunt U ze voor een gereduceerde prijs verkrijgen. Ook dit jaar staat een Pas Op-kalender op het programma.

hilversum, **pas op!**